

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu, IV Wydział Pracy w sprawie z powództwa L. G. przeciwko Zespołowi Szkół Nr (...) imienia (...) w B. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, wynagrodzenie za pracę, uznanie za bezskuteczne wypowiedzenie warunków umowy o pracę, oddalił wniosek strony powodowej o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, iż zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167 poz. 1398 z późn. zm.) zwolnienia od kosztów sądowych domagać się może osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Podniósł, iż strona przygotowująca się do procesu sądowego powinna być świadoma wydatków związanych z tym przedsięwzięciem, stąd powinna się do niego przygotować przez poczynienie oszczędności i ograniczenie innych wydatków, które nie są niezbędne.

W rozpoznawanej sprawie w oparciu o złożone przez powódkę oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania Sąd wskazał, iż strona ponosi kilka wydatków nie stanowiących kosztów jej koniecznego utrzymania. Należą do nich raty pożyczki w kwocie 1.1000 złotych miesięcznie, składki z tytułu umowy ubezpieczenia na życie w kwocie 190 złotych miesięcznie czy opłaty telefoniczne w kwocie 240 złotych miesięcznie.

Wobec powyższego w ocenie Sądu skoro powódka miała możliwość ponoszenia stosunkowo wysokich kosztów spłaty pożyczki, opłat telefonicznych czy składek na ubezpieczenie to przyjąć należy, że mogła zaoszczędzić kwotę niezbędną do opłacenia pozwu. Sąd zaznaczył, iż treść powołanego art. 102 u.k.s.c. wskazuje, że koszty sądowe powinny być traktowane przez stronę priorytetowo, a wyprzedzać je mogą jedynie koszty utrzymania koniecznego dla strony i jej rodziny. Nie ma natomiast żadnych podstaw do przyjmowania, że inne zobowiązania takie jak np. konieczność spłaty kredytów czy innych zobowiązań, a nawet opłacenie podatków, względnie obowiązkowych składek, mają pierwszeństwo przed kosztami sądowymi.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych.

Zażalenie od powyższego orzeczenia wniósł pełnomocnik powódki zaskarżając wskazane orzeczenie w całości i zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieprawidłową ocenę materiału dowodowego w sprawie, w zakresie ustalenie kosztów opłat telefonicznych ponoszonych przez powódkę skutkującą błędem w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu, iż powódka ponosi miesięczne opłaty telefoniczne w kwocie 240 zł;

2. naruszenie art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1398 ze zm.) poprzez błędną jego wykładnię skutkującą: uznaniem, iż koszty rat pożyczki, składek na ubezpieczenie na życie oraz abonamentu telefonicznego nie stanowią wydatków związanych z koniecznym utrzymaniem powódki; uznaniem, że powódka mogła zaoszczędzić kwotę niezbędną do opłacenia pozwu oraz przyjęciem, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzą warunki niezbędne do zwolnienia powódki od kosztów sądowych, chociażby w części.

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie powódki od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości. Nadto skarżący wniósł o dopuszczenie dowodu z załączonych do zażalenia dokumentów.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. nr 167, poz. 1398 ze zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Prawo do zwolnienia od kosztów postępowania przysługuje zatem tylko osobom ubogim – podmiotom gorzej sytuowanym – dla których wniesienie kosztów wiązało by się z uszczerbkiem dla niezbędnego utrzymania. Prawo do zwolnienia od kosztów nie przysługuje więc każdemu lecz osobom rzeczywiście potrzebującym (por. wyrok. SN z 5.03.1959 4 CZ 25/59 „Nowe Prawo” nr 7-8/1960).

W ocenie Sądu na gruncie rozpoznawanego przypadku brak podstaw do uznania, iż w niniejszej sprawie nie zachodzą szczególnie okoliczności uzasadniające zwolnienie powódki od ponoszenia kosztów sądowych w całości. Oświadczenie jakie złożyła w procesie jednoznacznie bowiem wskazuje, iż nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych w niniejszej sprawie, na które składa się w chwili obecnej opłata od pozwu w kwocie 4.630 zł.

Zauważyć należy bowiem, że powódka prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe i jedyny dochód jaki osiąga stanowi wynagrodzenie z tytułu świadczonej pracy w wysokości 2.100 zł miesięcznie. Natomiast jej stałe miesięczne wydatki wynoszą łącznie 3.640zł, przy czym same wydatki konieczne do zaspokojenia codziennych potrzeb związanych z zakupem wyżywienia, odzieży, środków chemicznych oraz utrzymaniem zamieszkałego przez powódkę lokalu i kosztami dojazdów stanowią kwotę 2.210 zł. Jednocześnie zaznaczyć należy, iż wydatki ponoszone z tego tytułu są niezbędne dla życia oraz zdrowia powódki i bezsprzecznie mają pierwszeństwo w stosunku do wydatków koniecznych dla prowadzenia postępowania. Zatem osiągane przez powódkę dochody nie wystarczają nawet na pokrycie w pełni, wydatków ponoszonych przez nią na konieczne utrzymanie.

Wobec powyższego, obciążenie powódki kosztami sądowymi w postaci opłaty od pozwu, nie znajduje uzasadnienia w realiach niniejszej sprawy. Nie może ostać się akcentowana w uzasadnieniu Sądu I instancji okoliczność, iż powódka winna odpowiednio wcześniej zgromadzić środki pozwalające na pokrycie przewidywanych kosztów sądowych. Wprawdzie słusznie wskazał Sąd I instancji, iż koszty sądowe powinny być traktowane przez stronę priorytetowo i nie ma podstaw do przyjmowania, iż zobowiązania w postaci konieczności spłaty pożyczki, a nawet opłacenie podatków, względnie obowiązkowych składek, miały pierwszeństwo przed kosztami sądowymi. Nie można więc przyjąć, iż obciążające powódkę zobowiązania z tytułu zaciągniętej pożyczki, czy też z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie, usprawiedliwiają zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych. Niemniej jednak wskazać należy jednocześnie, iż niewątpliwie koszty sądowe wyprzedzają koszty utrzymania koniecznego dla strony i jej rodziny. Tymczasem na gruncie rozpoznawanej sprawy osiągany przez powódkę miesięczny dochód w kwocie 2.100 zł, nie wystarcza nawet na zaspokojenie w całości jej codziennych potrzeb i jak wskazano w zażaleniu, powódka zmuszona jest korzystać z finansowego wsparcia osób najbliższych - syna i córki. Wobec powyższego oczywistym jest, iż skarżąca nie była w stanie poczynić jakichkolwiek oszczędności. Wykorzystując w pełni swoje dochody, których kwota była mniejsza od kwoty stałych, koniecznych wydatków, powódka nie miała możliwości zabezpieczenia środków finansowych niezbędnych do prowadzenia postępowania sądowego.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie zachodziła sytuacja szczególna, uzasadniająca odstępianie od obciążania powódki kosztami procesu w postaci opłaty sądowej od pozwu. Uwzględniając możliwości zarobkowe skarżącej, jej trudną sytuację materialną, jak i charakter ponoszonych przez nią wydatków oraz charakter sprawy Sąd Okręgowy uznał, iż zgodnie z art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych powódka nie jest w stanie bez uszczerbku koniecznego dla utrzymania siebie ponieść opłaty stosunkowej od pozwu we wskazanej wysokości. Na gruncie rozpoznawanej sprawy powódka wykazała bowiem okoliczności, które potwierdzają brak możliwości poczynienie jakichkolwiek oszczędności celem opłaty kosztów sądowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zwolnił powódkę L. G. od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

Przewodnicząca:

Z./ Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki.